

ságharc katonacsillaga ekkor fordult meg.. Ezt a főcselekményt bőségesen színezi a szerző a csapatok életének továbbá a meghitt jeleneteknek vagy izgalmas eseményeknek közbeszövésével.

Somogyvári regényírói sajátosságainak és írói művészetének megállapítása a szakfolyóiratok feladata. Mi most csak a témával szemben elfoglalt álláspontját: írói étoszát vizsgáljuk. Így a könyvet jelenleg nem elsősorban mint regényt ajánljuk a kartársaink figyelmébe. Két magasabb szempont indítására emlékezünk meg róla. Az egyik a *szabadságharc* korának részletes *történeti rajza*. Rávillágít a szereplő személyek jellemzése során a nagy nemzeti vállalkozás politikai és stratégiai intézőire; ezenkívül szinte aprólékos részletességgel írja le az egyes harci mozdulatok taktikai előkészítését és lefolyását. A másik okunk pedig az írónak sok-sok történelmi *értékelő vagy bíráló megjegyzése*, elméledő észrevétele. (A gerillaharc és a magyarság I. 135 sköv. Görgey fővezérsege, jelleme, 266 sköv stb.) Ezek az elvi jellegű megállapításai minden nagy történelmi erőfeszítés napjaiban — tülemlelkedve a konkrét eseményeken és adottságokon — szinte időfeletti módon érvényesek. Több-ször az *érzése* az olvasónak, hogy Somogyváry a szabadságharcról beszél, de a másodikk világháborúra gondol.

A mű tehát nem a mesélő fantázia alkotása, nem regényes cselekményt beszél el. Ifjúsági és nevelői értéke inkább az, hogy a feldunai hadsereg életének és Görgey megfontolt hadvezetésének részletesen rajzolt képét kapjuk benne. Az író sok apró vonásból állítja össze a nagy magyar nemzeti megmozdulásnak hősi gesztusokban bővelkedő korpépét. Ez magyarázza, hogy főfeladatának a *korhangulat éreztetését* tartja. Ne is mérjük tehát a szórakoztató regény mértékességével. A könyv elsősorban öntudatra ébresztő, vagyis tanulságos olvasmány.

Augur

Noszlopi László, A szeretet lélektana és bölcelete. Pantheon kiadás. Budapest. 1944. 175 old.

Noszlopi írásait szívesen vesszük kézbe. Könnyed stílusa leköt, mondani- valója elgondolkoztat. Új könyve egyenes folytatása korábbi munkáinak; viszontlátjuk régebbi témáit, továbbszöve, csiszolva.

A könyv címe nem teljesen fedi tartalmát, mást is találunk benne, mint amit a fedőlap sejtet. Talán az a, több helyen is felbukkanó, törekvés jellemzi legjobban a munkát, amely a különböző lélektani irányok egyeztetésére irányul. Ebből a szempontból külön értékelésre tarthat számot az a *fejezet*, amely a régieknél a szeretetről alkotott felfogását, több helyen igen sikeresen fordítja át korunk lélektani nyelvezetére. Az eltérő nézőpontok alaposabb megvilágítása és egyenlítése kedvéért szívesen tesz kitérőket a szerző, s rövidebben-hosszabban előidézi a szeretettel csak közvetett kapcsolatban álló tanítások tárgyalásánál. Így kapunk „Ösztön és szeretet“ címen kerak Szondi — ismertetést és bírálatot, mely az utóbbi időben mind gyakrabban megjelenő ilyen irányú írások közül, talán a legsikerültebb. Az ösztönproblémákkal foglalkozóknak erre külön felhívjuk a figyelmét.

A szeretet fajainak kitünő osztályozási rendszerében, igen termékeny nézőpontot jelent a jövő embereinek szeretete. Kár, hogy a jelen nemzedék áldozathozatalát a jövő nemzedék érdekében a szerző — ebből a szempontból — nem tárgyalja részletességgel. Bizonyára egyik későbbi művében, még sok

értékes gondolatát olvashatjuk majd, ezzel a kérdéssel kapcsolatban is. A szeretet további tárgyalásából kiemeljük az önzés és az önszeretet összehasonlítását, amely tömörségével és éles elhatárolásával, nagyon kifejező.

Örömmel bukkanunk rá olvasás közben — a lélekelemzés freudi és adleri iránya mellett — a sűrűn idézett Jung-féle irányra. Termékeny nézőpontot adnak a kollektív tudattalant tárgyaló sorok a mély vonzalmak keletkezésére. A lélek mélyén élő nőképek (anima) és férfiképeknek (animusok) a megfelelő férfire, illetve nőre való kivetődése, mint a nagy szerelmek keletkezésének magyarázata, új megvilágítást jelent a szorosabb értelemben vett pszichanalízis egyoldalú szexuális magyarázatával szemben.

A könyv hivatástechnikai kérdésekkel foglalkozók számára is értékes lapokat tartalmaz. A nevelői hivatásról Noszlopi, többek között, ezt írja: „A személyiség értékességét itt semmiféle „módszer“ nem pótolja. Előfordult már a nevelésügy történetében, hogy egyes nevelők törtétekből érvényesülési okokból, újabb módszerek híveiül szegődtek. A módszer itt ugródeszka volt a pályán való előrejutásra.“ A törtéte jól sikerült jellemzésével egyébként, a könyv más részén találkozunk. A hivatás etikai kérdéseket tárgyaló részben, amit a házasságról, a családról és a papi hivatásról olvasunk az mind közel áll hozzánk.

Bár a könyv szerkezetébe nem teljesen illik bele, Noszlopi mégis külön fejezetben ismerteti tipológiáját. Itt nem találunk lényeges változást korábbi munkáiban tárgyalt típusaival szemben. A karakterológiában otthonosak élvezettel olvashatják a Jung-i alapokon nyugvó felosztást. Az extrovertált és egyben introvertált emberből pedig a gyakorlatias idealista új típusát konstruálja meg. Típusai megrajzolásának külön érdekessége az, hogy jellemzéseit Aristoteles meghatározásaival egyezteti.

Pentz Gáspár

Drozdy Gyula, Beszéd- és értelemgyakorlatok.* I. osztály. 324 oldal, II. osztály 362 oldal, III. osztály 435 oldal, IV. osztály 439 old. Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. Fv.

Az 1925-ös tanterv nyomán a népiskola belső életében alapvető változások történtek. Az oktatás mellett helyet kapott fokozottabb mértékben és jelentőséggel a nevelés is. A gyermek is tevékeny, aktív részese lett a mindennapi oktatásnak.

Az új feladás, új feladat elé állított minden tanítót. Az új irányhoz való alkalmazkodás a tanítók átképzése nagy feladat volt. A népiskolai nevelés és tanítás nagy nemzetépítő munkáját nagyban elősegítette a Drozdy Gyula szerkesztésében megjelenő Népiskolai Egységes Vezérkönyvek sorozata.

Drozdy vezérkönyvei nélkülözhetetlenek lettek. Voltak ugyan akik nem helyeselték elgondolásait, módszerét, hatása alól nem tudta azonban kivonni senki sem magát.

A nyolcosztályos népiskolának, 1941-es tanterve a népiskola tantárgyainak átcsoportosítása mellett, az egységes tantárgyak osztályonkénti anyagát és ezek óraszámát is megváltoztatta. Mindezek alapján szükségessé vált az új Tantervnek megfelelően átdolgozni a Népiskolai Egységes Vezérkönyveket. A sorozat szerkesztését ismét Drozdy Gyula vállalta. Az átdolgozott sorozat első négy kötetében, Drozdy Gyula a beszéd- és értelemgyakorlatok anyagát dolgozta át.